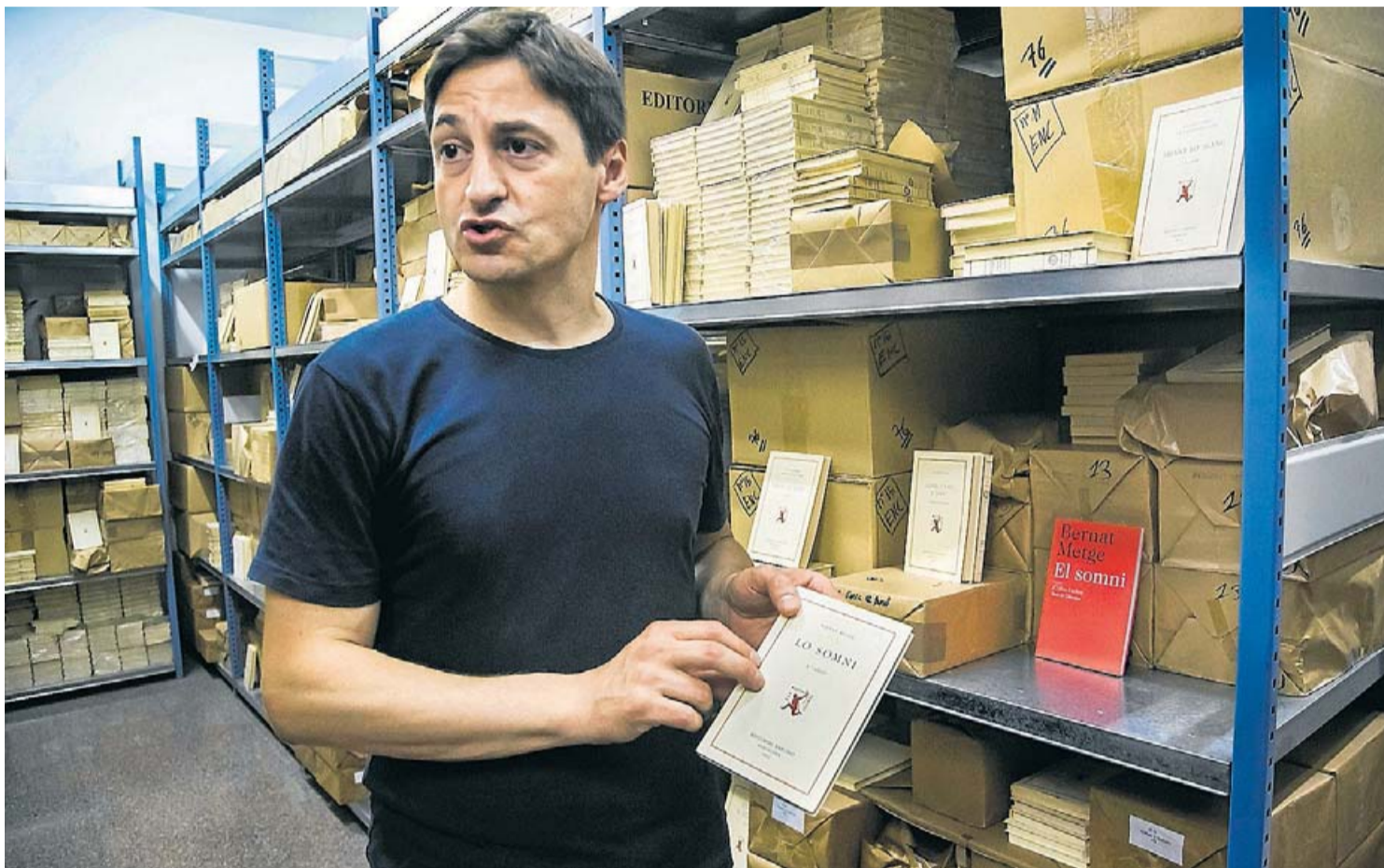

Editorial Barcino, més de nou dècades publicant tresors

Fundada per Josep Maria de Casacuberta el 1924 amb la vocació de recuperar els clàssics medievals catalans, l'editorial Barcino continua reivindicant el llegat del país publicant entre vuit i deu títols a l'any i apostant per la traducció a l'anglès, a l'alemany i al castellà de títols de Ramon Llull, Bernat Metge, Ausiàs March i Jordi de Sant Jordi

MARC ROVIRA

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

“Som conscients que la nostra història és llarga, però nosaltres sobretot pensem en clau de futur, amb la voluntat de mantenir l'impacte en les futures generacions”, explica l'editor de Barcino, Joan Santanach. L'acompanya Miquel Costabella, que s'ocupa de la gestió administrativa i de l'impressionant magatzem de l'editorial, situat al número 15 del petit i assolat carrer Acàcies.

Als baixos de l'edifici hi ha bona part dels gairebé 900 títols que Barcino ha publicat des de l'any 1924. “El nucli dur de l'editorial és la col·lecció d'*Els Nostres Clàssics*”, diu Costabella. Santanach recorda que el primer títol que va arribar a llibreries va ser *Lo somni*, de Bernat Metge. “Feia onze anys de la reforma ortogràfica, i era el moment de reivindicar el patrimoni literari del país”, resumeix. Si Francesc Cambó va apostar per la traducció de clàssics grecs i llatins, Josep Maria de Casacuberta va considerar que una de les grans tasques pendents era recuperar l'esplendorós llegat de la literatura catalana medieval. “Els primers anys, *Els Nostres Clàssics* era una col·lecció divulgativa, però va anar virant cap a la filologia –diu Santanach–. Després d'uns anys en què el franquisme havia intentat neutralitzar la publicació de llibres en català, quan es va poder recuperar l'activitat va ser, sobretot, a través d'edicions crítiques com aquestes”.

Actualment, a la col·lecció s'hi troben representades tres grans línies mestres, totes vinculades per l'alt valor literari dels textos i pel rigor de les edicions. La primera seria la que inclou textos medievals, com ara les *Poesies* d'Ausiàs March o *El llibre dels fets* de Jaume I. La segona, la que integra els segles XVII i XVIII –fins fa poc incloses a la col·lecció *Baró de Maldà*–: s'hi poden trobar títols de Pau Puig, una antologia de teatre burlesc i la crònica de l'assonador barceloní Miquel Parets. “El testimoni de Parets és molt interessant, no només perquè explica el setge de Barcelona durant la Guerra dels Segadors des de l'interior de la ciutat, sinó perquè també detalla una impressionant epidèmia de pesta que li va deixar la família molt delmada”, recorda Santanach. El tercer gran eix dels nostres clàssics és el que inclou traduccions de clàssics fetes durant l'Edat Mitjana i que van ser llibres de referència per a autors de l'època.

Un dels últims exemples publicats són els dos volums de *Tragèdies* de Sèneca, a càrrec de Nicolau Trevet (c. 1257–c. 1334). “L'any que ve sortirà la traducció catalana de les *Heroïdes* d'Ovidi”, avança Santanach, vinculat a Barcino des de fa dues dècades. “Vaig començar a fer-hi correccions quan encara estudiava filologia catalana –recorda–. Fins al 2006, l'editor va ser Amadeu-Jesús Sobera-

“**ESTEM CONVENÇUTS QUE LA LITERATURA CATALANA MEDIEVAL ÉS MOLT BONA**”

nas. A partir de llavors, el president de la Fundació Carulla, Carles Duarte, va contribuir a impulsar iniciatives com ara les traduccions castellanes i alemanyes, i també la col·lecció *Tast de Clàssics*. En aquells moments, Santanach –que és professor a la Universitat de Barcelona i va ser comisari de l'Any Llull el 2016– ja era coordinador editorial de Barcino.

Clàssics per al lector corrent

“*Tast de Clàssics* vol acostar textos d'autors com Bernat Desclot, Isabel de Villena i Joan Roís de Corella a un lector més ampli, no necessàriament especialitzat, que en vulgui llegir una adaptació al català actual –explica–. En comptes de buscar professors universitaris que en trasllessin el sentit del text però en canvi potser no acabessin de trobar-ne l'ànima literària, hem encarregat la feina a escriptors com Josep Piera, Alba Dedeu, Joan-Lluís Lluís i Jordi Llavina”. A mig camí de les edicions crítiques d'*Els Nostres Clàssics* i de les adaptacions de *Tast* hi ha la *Biblioteca Barcino*: entre els seus títols hi ha *Romanç d'Evast e Blaquerna*, de Ramon Llull, i *Tractat sobre l'amor heroic*, d'Arnau de Vilanova. Inclouen introduccions fetes per especialistes però no tenen un extens aparat crític, a diferència d'*Els*

EMPENTA, PERSISTÈNCIA, CONSOLIDACIÓ

● 1924

Després d'estudiar filosofia i lletres i dret, Josep Maria de Casacuberta va fundar Barcino. Tenia 26 anys. El primer títol de la col·lecció més emblemàtica de l'editorial, *Els Nostres Clàssics*, va ser *Lo somni*, de Bernat Metge.

● 1936

En dotze anys, i amb la col·laboració de la seva dona, la bibliotecària i traductora Dolores Hostalrich, Casacuberta va construir un catàleg ampli –280 llibres–, que combinava la recuperació de la literatura catalana medieval amb una col·lecció d'assajos molt popular i variada, amb temàtiques tan diferents com l'ortografia, la “gimnàstica higiènica”, l'alimentació, el teatre...

● 1947

El parèntesi obligat posterior al desenllaç de la Guerra Civil es va tancar el 1947. Amb *Obres catalanes* d'Arnau de Vilanova es van reprendre les publicacions d'*Els Nostres Clàssics*.

● 1972

La Fundació Carulla va assumir la gestió econòmica i administrativa de l'editorial.

● 1985

Amb la mort de Casacuberta, l'editorial va entrar en una nova etapa, dirigida primer per Amadeu-Jesús Soberanas i després per Joan Santanach.

Nostres Clàssics. “Estem convençuts que la literatura catalana medieval és molt bona, i intentem arribar als lectors de tantes maneres com sigui possible –diu Miquel Costabella–. Les cultures s'han de valorar també per com tracten el seu patrimoni cultural i artístic. El català té una història literària de més de vuit segles, molt variada i amb grans referents”.

Barcino coedita en alemany, anglès i castellà, alguns dels llibres més destacats del seu catàleg. Entre els projectes de publicació pròxima hi ha una adaptació al català actual del *Curial e Güelfa* a càrrec de Lluís-Anton Baulenas i la recuperació de l'antologia de poesia portuguesa *Atlàntiques*, feta el 1913 per Ignasi Ribera i Rovira (1880-1942). Els cinquanta-dos volums del *Calaix de Sastre* del *Baró de Maldà* és una de les iniciatives pendents més voluminoses, de la qual en va sortir un *tast*, *Viles i ciutats de Catalunya i Miscel·lània de viatges i festes majors*, tots dos publicats el 1994.

“Un catàleg com el de Barcino ens equipara a altres llengües i ens dona una projecció internacional –diu Costabella–. Encara que la societat catalana d'ara no tingui gaire coneixement de la tradició medieval, durant els anys de crisi l'editorial ha mantingut les vendes”. Santanach afegeix: “Treballem més que mai, però l'objectiu val la pena”. ◆◆